

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10292 - Introducció al Patrimoni Cultural / 1
Titulació	Màster Universitari de Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió
Crèdits	5
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Rosa Júlia Roman Quetglas julia.roman@uib.es	18:00	20:00	Dimecres	10/02/2020	22/07/2020	AB11/ Ramon Llull

Contextualització

Introducció al Patrimoni Cultural (10292) és una assignatura del mòdul de Gestió del patrimoni del Màster de Patrimoni Cultural. És, per tant, una assignatura d'ampli abast, de caràcter general i introductori, que contribueix al coneixement dels aspectes conceptuals del patrimoni cultural, a les qüestions relacionades amb la seva gestió i instruments per a la seva protecció, així com a la dimensió social i econòmica que integra. Metodològicament, s'aportaran els coneixements teòrics bàsics, alhora que es propiciarà la reflexió crítica entorn els temes tractats.

Requisits

No s'estableixen requisits previs per a cursar l'assignatura.

En el cas dels alumnes procedents del Grau d'Història de l'Art, alguns dels continguts poden haver estat tractats en els estudis de Grau. Per tal d'aprofitar els coneixements previs, s'aportarà nova documentació per aprofundir en temes i aspectes concrets.

Competències

Específiques

- * E1. Coneixement dels diferents tipus de Patrimoni Cultural i de l'evolució del concepte
- * E4. Capacitat per aplicar la legislació a la protecció del patrimoni
- * E5. Capacitat per elaborar un projecte d'avaluació i diagnòsi patrimonial

Guia docent

Genèriques

- * G2. Capacitat per aplicar, críticament, el coneixement teòric a la pràctica
- * G4. Habilitat per investigar, gestionar i solucionar problemes relatius a la conservació del patrimoni cultural

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Els continguts de l'assignatura s'estableixen en quatre blocs temàtics, els quals permetran assolir les competències fixades.

Continguts temàtics

1. El patrimoni cultural
Aspectes conceptuals, origen i evolució històrica. Els objectes patrimonials, materials i immaterials. Els valors del patrimoni cultural.
2. La legislació de patrimoni cultural
Normatives internacionals, estatals i locals. Especificitat i diversitat dels béns culturals.
3. La gestió del patrimoni cultural
Institucions tutelars i organismes privats. Els instruments de gestió. De la conservació del bé cultural a la preservació del territori.
4. La dimensió socioeconòmica del patrimoni cultural
El patrimoni com a recurs local i turístic. Programes institucionals de promoció del turisme cultural i el desenvolupament local: de les rutes culturals al patrimoni de la humanitat.

Metodologia docent

La docència seguirà una metodologia basada en la participació activa de l'alumnat en la consecució dels coneixements teòrics i pràctics de la matèria, alhora que es propiciarà la reflexió crítica entorn dels temes tractats. La professora presentarà els continguts de cada un dels blocs temàtics, amb l'exposició dels aspectes teòrics i la seva transcendència en casos pràctics. La informació es completarà amb la participació activa de l'alumnat que es vehicularà a través de: la lectura i anàlisi de tres documents -siguin articles, capítols de llibres, etc.-; el treball en grup en l'anàlisi d'una de les lectures, incorporant bibliografia que permeti l'ampliació dels conceptes clau i dels casos d'actualitat més representatius, i, finalment, amb la presentació dels resultats de l'anàlisi per part del grup de treball en format de seminari-debat.

Volum de treball

A continuació es realitza l'estimació d'hores destinades a cada activitat de treball presencial i no presencial.

Guia docent

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, la professora presentarà els fonaments teòrics de cada un dels temes que conformen la matèria. L'exposició inclourà la presentació i reflexió sobre casos pràctics, amb la finalitat de valorar les sinergies entre la teoria i la praxis que concorren en l'exercici tutelar, acadèmic i professional entorn del Patrimoni Cultural. Els continguts es bastiran a partir de l'anàlisi crítica de la bibliografia bàsica i de referència inclosa a la guia docent, de l'experiència professional de la professora i de la diversitat de fonts documentals o d'hemeroteca que il·lustrin fets actuals significatius relacionats amb la matèria.	21
Classes pràctiques	Seminari-debat de lectura obligatòria	Grup gran (G)	Es realitzaran tres seminaris-debat sobre les corresponents lectures obligatòries, les quals es concretaran a l'inici del curs. Cada un dels seminaris-debat seran presentats i conduïts per un equip d'alumnes, prèviament format, que presentaran els temes clau de la lectura des d'una perspectiva analítica i treballats a partir de la consulta de bibliografia i informació complementària. El format de seminari-debat té com a finalitat contribuir a l'assimilació de continguts, teòrics i pràctics, a partir del debat crític i de la reflexió en grup. Itinerari B: els tres seminaris-debat es faran en el fòrum d'Aula Digital. Es convidarà als alumnes de l'itinerari A a participar-hi.	6
Tutories ECTS	Seguiment de preparació de treballs i lectures	Grup petit (P)	Es preveuen tres tutories per a cada alumne, individuals o en grup. La primera es dedicarà a fixar les línies del seminari-debat sobre la lectura obligatòria; la segona i la tercera al seguiment de la preparació dels continguts que s'exposaran al seminari-debat. Itinerari B: tres tutories via mail.	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,8 crèdits, 95 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectures obligatòries	L'alumnat haurà de presentar un guió de cada una de les lectures obligatòries. Es procedirà igualment en el cas de l'itinerari B.	10
Estudi i treball autònom individual	Preparació d'examen	L'alumnat demostrarà l'assoliment de les competències amb la realització d'un examen teòric en el qual es contemplaran tots els continguts exposats	65

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
		en les classes magistrals així com els derivats de les lectures obligatòries i dels seminaris-debat. S'aplicarà el mateix mètode en l'itinerari B.	
Estudi i treball autònom en grup	Preparació seminari-debat	L'alumnat de l'itinerari A treballarà en equip interdisciplinari en la preparació dels continguts i de l'exposició del seminari-debat.	20

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Els continguts i les competències establertes seran valorats mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula del present apartat es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia, els criteris i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

Resum:

Avaluació contínua: 5 punts.

Avaluació final: 5 punts.

Avís: és un **requisit** obtenir una **nota igual o superior a 2 a l'examen final** per a poder **sumar** la part d'**avaluació contínua**.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Seminari-debat de lectura obligatòria

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Es realitzaran tres seminaris-debat sobre les corresponents lectures obligatòries, les quals es concretaran a l'inici del curs. Cada un dels seminaris-debat seran presentats i conduïts per un equip d'alumnes, prèviament format, que presentaran els temes clau de la lectura des d'una perspectiva analítica i treballats a partir de la consulta de bibliografia i informació complementària. El format de seminari-debat com a finalitat contribuir a l'assimilació de continguts, teòrics i pràctics, a partir del debat crític i de la reflexió en grup. Itinerari B: els tres seminaris-debat es faran en el fòrum d'Aula Digital. Es convidarà als alumnes de l'itinerari A a participar-hi.
Criteris d'avaluació	- Estructura argumentada de l'exposició. - Elecció dels temes clau i claretat expositiva.

Guia docent

- Ús dels recursos bibliogràfics per a clarificar els conceptes clau.
 - Capacitat crítica i analítica.
 - Capacitat de contrastar teoria i casos pràctics.
- i claretat en l'exposició. Grau de preparació de la matèria per fer l'exposició.
- Utilització del vocabulari específic.

Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Seguiment de preparació de treballs i lectures

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	Es preveuen tres tutories per a cada alumne, individuals o en grup. La primera es dedicarà a fixar les línies del seminari-debat sobre la lectura obligatòria; la segona i la tercera al seguiment de la preparació dels continguts que s'exposaran al seminari-debat. Itinerari B: tres tutories via mail.
Criteris d'avaluació	- Implicació en la matèria a partir d'aportacions i del compliment de les tasques fixades en el grup.

Percentatge de la qualificació final: 5% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 5% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Lectures obligatòries

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de presentar un guió de cada una de les lectures obligatòries. Es procedirà igualment en el cas de l'itinerari B.
Criteris d'avaluació	-Ordre i claredat expositiva. -Exactitud dels resultats obtinguts. -Utilització del vocabulari específic.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Preparació d'examen

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	L'alumnat demostrarà l'assoliment de les competències amb la realització d'un examen teòric en el qual es contemplaran tots els continguts exposats en les classes magistrals així com els derivats de les lectures obligatòries i dels seminaris-debat. S'aplicarà el mateix mètode en l'itinerari B.
Criteris d'avaluació	- Exactitud en les respostes. - Ordre i claredat expositiva.

Guia docent

- Argumentació lògica i fonamentada de les respostes.

Percentatge de la qualificació final: 45% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 45% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació es presenta una selecció bibliogràfica que es completarà amb materials i recursos a la plataforma Aula Digital. És imprescindible la consulta periòdica de la pàgina de l'assignatura.

Bibliografia bàsica

- Ballart Hernández, J. y Juan i Tresserras, J. *Gestión del patrimonio cultural*. Barcelona: Ariel, 2010.
- Bermúdez, A.; Vianney M.; Arbeloa, J.; Giralt, A. *Intervención en el patrimonio cultural. Creación y gestión de proyectos*. Madrid: Síntesis, 2004.
- Choay, F. *Alegoría del Patrimonio*. Barcelona: Gustavo Gili, 2007 (1992).
- Crespí Vallbona, M.; Planells Costa, M. *Patrimonio cultural*. Madrid: Síntesis, 2003.
- González-Varas, I. *Conservación de bienes culturales. Teoría, historia, principios y normas*. Madrid: Cátedra, 2000.
- Henares, I. L. (ed). *La protección del patrimonio histórico en la España democrática*. Granada: Universidad de Granada, 2010.
- Hernández Hernández, F. *El patrimonio cultural: la memoria recuperada*. Gijón: Trea, 2002.
- Poulot, D. *Une histoire du patrimoine en Occident*. Paris: PUF, 2006.
- Querol, M.Á. *Manual de gestión del patrimonio cultural*. Madrid: Akal, 2010.
- Tugores, F. y Planas, R. *Introducción al patrimonio cultural*. Gijón : Trea, 2006
- UNESCO. *Managing Cultural World Heritage*. Paris: 2013. <https://www.icrom.org/.../managing-cultural-world-heritage>

Bibliografia complementària

- AA.VV. *Ciudades Patrimonio de la Humanidad de España. Urbanismo y Patrimonio Histórico*. Madrid: Ministerio de Cultura y Grupo Ciudades Patrimonio de la Humanidad de España, 2001.
- AA.VV. *El patrimonio intangible y otros aspectos relativos a los itinerarios culturales : congreso internacional del Comité Internacional de Itinerarios Culturales (CIIC) de ICOMOS*. Pamplona: Gobierno de Navarra, 2002.
- AA.VV. *Patrimonio Cultural y Sociedad: una relación interactiva*. Valladolid: Consejería de Educación y Cultura de la Junta de Castilla y León, 1998.
- Álvarez Álvarez, J. L. *Estudios sobre el patrimonio histórico español y la Ley de 25 de junio de 1985*. Madrid: Civitas, 1989.
- Babelon, J.P. ; Chastel, A. *La notion de patrimoine*. Paris: Liana Levi, 1994.
- Ballart, J. *El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso*. Barcelona: Ariel, 2002.
- Bermúdez, A.; Vianney, J.; Giralt, A. *Intervención en el patrimonio cultural*. Madrid: Síntesis, 2004.
- Brandí, C. *Teoría de la restauración*. Madrid: Alianza, 1989.
- Calvo Serraller, F. et al. *Mecenazgo y conservación del patrimonio artístico: reflexiones sobre el caso español*. Madrid: Fundación Argentaria, 1995.
- Capitel, A. *Metamorfosis de monumentos y teorías de la restauración*. Madrid: Alianza, 1999.
- Carreras Montfort, C. ; Munilla Cabrillana, G. (ed.). *Gestió del patrimoni històric*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya, 2003.
- Castillo Oreja, M. A. *Ciudades Históricas: conservación y desarrollo*. Madrid: Visor; Argentaria, 2000.

Guia docent

- Castillo Ruiz, J.; Cejudo García, E.; Ortega Ruiz, A. *Patrimonio Histórico y desarrollo territorial*. Sevilla: Universidad Internacional de Andalucía, 2009.
- Castro Morales, F. y Bellido Gaes, M.L. (eds.). *Patrimonio, museos y turismo cultural: claves para la gestión de un nuevo concepto de ocio*. Córdoba: Universidad de Córdoba, 1998.
- Criado Boado, F. "Hacia un modelo integrado de investigación y gestión del Patrimonio Histórico: la cadena interpretativa como propuesta". *PH Boletín*, nº 16, 1996, pp. 73-78.
- García Fernández, J. (ed.), *Legislación sobre patrimonio histórico*. Madrid: Tecnos, 1987.
- García Marchante, J. S. y Poyato Holgado, M. C. (eds.). *La función social del patrimonio histórico: El turismo cultural*. Cuenca: Universidad de Castilla- La Mancha, 2002.
- Grande Ibarra, J. [coord.]. *Actas del Congreso Europeo sobre Itinerarios Culturales y Rutas temáticas*. Logroño: Fundación Caja Rioja, 1998.
- Greffé, X. *La valeur économique du patrimoine*. Paris: Anthropos, 1990.
- Herrero Prieto, L. C. (coord.). *Turismo cultural: El patrimonio histórico como fuente de riqueza*. Valladolid: Fundación del Patrimonio Histórico de Castilla y León, 2000.
- Macarrón Miguel, A. M. *Historia de la conservación y la restauración: desde la antigüedad hasta finales del siglo XIX*. Madrid: Tecnos, 1995.
- Macarrón Miguel, A. M.; González Mozo, A., *La conservación y la restauración en el siglo XX*. Madrid: Tecnos, 1998.
- Maderuelo, J. (dir.). *Paisaje y patrimonio*. Madrid: Abada Editores, 2010.
- Mejías López, J. *Estructuras y principios de gestión del patrimonio cultural municipal*. Gijón: TREA, 2008.
- Ramos Lizana, M. *El turismo cultural. Los museos y su planificación*. Gijón: Trea, 2008.

Altres recursos

A la plataforma Aula Digital, l'alumnat tendrà a la seva disposició recursos, links i documents d'interès actualitzats.